

Potrebni pripomočki v sadjarstvu.

(Nadaljevanje.)

VI.

K sredstvom za zatiranje sadnih zajedavcev prištevamo tudi razna mazila. Najbolj znano in po vsem svetu uporabljano tako mazilo je goseničji lep za odvracanje zimskega pedica. Pravkar sedaj, oktobra in novembra meseca, je čas, da opasemo sadno drevje, ki je ogroženo od pedica, z lepljivimi pasovi. Na njih se ujamejo samice pedicove, ki prihajajo iz zemlje. Ker nimajo kril, lezejo po deblu v vrh, da bi zalegale jajčeca po brstju. Dandanes izdelujejo pasove, ki so že namazani z lepivom kakor navadne muholovke.

Tudi za odvracanje zajca uporabljajo razna mazila, od katerih pa menda ni nobenega, ki bi bilo popolnoma zanesljivo. Vsa tanka mazila učinkujejo samo toliko časa, dokler jih ne izpere deževje in dokler se na zraku ne izdiše.

V sadjarstvu je od pamtiveka v rabi mazilo za neprodušno zapiranje ran pri cepljenju in ob raznih drugih prilikah. Prvotno tako mazilo je bila ilovica, ki so jo nazadnje obvezali še z mahom ali kako tkanino, da se ni mogla izsušiti in odpasti. Dandanes pa je že skoro povsod vpeljana cepilna smola, ki popolnoma zanesljivo in trajno zapre rane in zadrži vpliv zraka in mokrote, oziroma zanesljivo prepreči gnitje in izsušenje ranjenih delov.

Za zapiranje večjih ran po deblu in vejah dobro služi tudi t. r. V sili si pomagamo tudi z mešanico ilo-

vice in kravjaka. Taka maža je posebno uspešna, ako jo zavarujemo pred izsušenjem s primernimi ovoji. Hude rane po deblu, ki jih povzroči zajec čez zimo, se gladko zacelijo, ako jih zapremo z omenjeno mažo, dokler so še sveže in jih ovijamo z vrečevino in povežemo z molvozom. Obvezo pustimo na drevesu najmanj dve leti nedotaknjeno.

Končno še važen pripomoček, ki ga uporablja tudi ves svet, to je rafijevo ličje. Lahko trdimo, da ga ni nič drugega vezila nego je ta snov, ker je mehka, jako močna in razmerna zelo poceni. Rafijevo ličje pridobivajo iz mladih, srčnih, palmovih listov na Madagaskarju in v Afriki sploh.

Ko končujemo spis o pripomočkih v sadjarstvu, moramo še enkrat poudarjati, da so vsi predmeti, ki smo jih našli v teh člankih, ne samo potrebni, ampak neogibno potrebni. Kdor tega ne veruje in se bo še nadalje ukvarjal s sadjarstvom brez naštetih pripomočkov, ravna jako neupamtno in v svojo največjo škodo. Res, da je treba nekaj žrtvovati za čredje in razne predmete in snovi, toda ta izdatek je malenkosten v primeri z dobičkom, ki ga bo deležen prej ali slej vsakdo, ki se bo oprijel novodobnega sadjarstva, ki je pa brez naštetih pripomočkov nemogoče.

Še posebej pa opozarjamo na pripomočke za zatiranje škodljivcev. Ta mesec bodo dobili člani Družbe sv. Mohorja letošnje knjige. Med njimi bo tudi knjižica: »Boj s sadnim škodljivcem!« Tam boste našli vse pripomočke za uspešen boj z zajedavci, ki uničijo tretjino do polovico letnega sadnega pridelka.

H.

(Konec.)

Korist čebelarstva za kmetijstvo.

Vsak kmet dobro ve, da so čebelice koristne za sadje, ker ga pomagajo oploditi pri cvetju, da so neobhodno potrebne za ajdo, drugače ni zrnja, in da zberejo v ugodnih letih obilo sladkega medu, ki se prileže kot sladko hranilo, pa tudi vrže tupa-tam prav lep izkupiček. Vendar je še vse premalo znano, kako veliko dobroto napravljajo te drobne živalice našemu poljedelstvu. O tem je nekoliko podrobneje pisal dr. Konjev v »Glasniku« kmetijskega ministrstva in zato hočemo tukaj posneti nekatere njegovih izvajanj in seznaniti ž njimi bravce »Domoljuba«.

Čebelarstvo je ravnotako potrebno narodnemu gospodarstvu kakor sadjarstvo, perutninarstvo, ribarstvo in druge manjše panoge. Edino čebela je v stanu izkoristiti prirodno bogastvo, ki leži v nektarju raznega cvetja, ki bi brez teh živalic bil izgubljen. Iz nektarja v cvetju napravljen med je zdravilo, obenem pa tudi hranilo, ki se ne da nadomestiti s sladkorjem. Vosek je v mnogih tehniških pripravah neobhodno potreben in se tudi ne da nadomestiti z drugimi preparati. Dandanes ne moremo več smatrati medu za luksus, ampak za navadno hranilo, kakor so jajca, sadje, zelenjava. Žal pa, da ga pri nas še vedno premalo uživamo.

Toda samo z nabiranjem medu in voska ni še izpolnjena naloga čebel. Še mnogo večjo korist donajajo kmetijstvu z brezplačnim oplojevanjem cvetja. Pridelek mnogih rastlin, ki zahtevajo tuje oplojevanje za napravo semena in ploda, je naravnost odvisen od mrčesa in največ od čebel. Znanstveniki in praktični kmetovalci so v zadnji dobi tudi številčno ugotovili odvisnost od dela čebel in pridelka semena detelje, ajde, bombaža, gorčice, buč, esparzete in mnogih drugih rastlin. Tako se po poskusih agronoma Klingena pride-

lek semena detelje pod uplivom čebel poveča do 31 $\frac{1}{2}$ krat, po dr. Zanderu pa daje ajda v bližini čebelnjakov petkrat več zrnja nego tista, ki je 4—5 km oddaljena. Zanimive so tudi naslednje ugotovitve, da dajo cvetovi:

	brez čebel	s čebelami	
jabolk	2%	20%	plodov
črešenj	3%	40%	"
hrušk	0%	50%	"
jagodičja	9%	27%	"

Nadaljnje zgodovinsko dejstvo je, da sadje v Avstraliji ni obrodilo plodov, četudi je močno cvetelo, dokler niso bile iz Evrope dopeljane čebele. Prof. Berner na Nemškem je izračunal, da napravijo čebele v kmetijstvu 15krat več koristi v obliki zvišanja pridelkov raznih plodov nego znaša skupna vrednost medu, voska in rojev.

Tudi drugi učenjaki so prišli do sličnih ugotovitev. Tako pravi dr. Evert, da je samo malo število rastlinstva samoplodno in zaradi tega se v medsebojnem prekrizevanju in oplojevanju stalno izboljšuje v svojih kakovostih in v plodovih. Nadalje je dr. Goederham ugotovil, da ameriška sliva brez mrčesa ne da ploda, in zadosten dostop čebel zviša pridelek za več nego dvakratno množino. Hendrikson je številčno dognal, da je zvišanje pridelka sliv odvisno od množine čebel na dotičnem prostoru in od njih oddaljenosti od dreves. Pri nekih vrstah je to zvišanje doseglo 6—8kratno množino. Ameriški agronomi so izračunali neposredno in posredno korist, ki jo donaja čebelarstvo Združenim državam, za leto 1926. in je ta korist znašala lepo vsoto od pol milijarde dolarjev (po našem bi to zneslo 28 milijard Din).

Iz teh kratkih podatkov vidimo, da ima čebelarstvo posebne naloge v našem kmetijstvu in za to ga ni podcenjevati. Posebno nehvaležni so tisti kmetovalci v okrajih, kjer sejejo obilo ajde, ki zabavljajo čez čebe-

larje, ki pripeljejo svoje čebele tja na pašo. Saj je to tudi njih korist, ker jim te mušice pomagajo oploditi ajdo, ker sami imajo itak premalo teh živalic.

Ko smo proučili korist, ki nam jo nudi čebela, pogledjmo sedaj nekoliko stanje čebelarstva v naši državi v luči statistike. V tem pogledu pa ne moremo biti posebno veseli. Predvsem je število panjev na četvorni kilometer pri nas, to je v vsej Jugoslaviji, zelo nizko in dosega komaj 2,3 panja. Nemčija ima 8 panjev. Izmed vseh evropskih držav je samo Italija še na slabšem kakor smo mi, kajti ta ima le 0,8 panjev na 1 kv. km.

Se bolj žalostna je slika o kakovosti našega čebelarstva, ki se izraža v boljšem čebelarstvu z okvirnimi panji ali s primitivnimi kranjčji ali slamatimi panji. Po statistiki iz leta 1921 je bilo v državi 72 odstotkov panjev primitivnih in le 28 odstotkov okvirnih modernih panjev. Slovenija je v tem oziru na prvem mestu, ker ima nad 70 odstotkov modernih panjev, medtem, ko jih je v Srbiji, Črnigori in v Macedoniji komaj 8 odstotkov. O številu panjev v vsej državi nam sicer pove statistika, da je isto raslo od l. 1921. do 1927., potem pa padlo na polovico. Vendar so te številke nerazumljive, kajti neverjetno se nam zdi, da bi od 708.000 panjev v letu 1927. ostalo v l. 1929. le 340.000. Pikočelj ugotavlja tudi, da v tej devetletni dobi čebelarstvo v naši državi ni pokazalo posebnega napredka izjemši nekoliko zvišanja okvirnih panjev.

Za minulo leto se ceni pridelek medu v državi na 15 milijonov kg v vrednosti od 300 milijonov Din in na 1 milijon kg voska v vrednosti okrog 80 mil. Din. Četudi so cene za med in vosek nekoliko previsoke vsota, se vendar iz tega vidi, kakšno gospodarsko vrednost nudi čebelarstvo.

Smatrali smo za umestno, da načrtujemo nekaj teh podatkov, da uvidijo kmetje važnost čebelarstva ne samo kot samostojne panoge, ampak

kot pripomoček ostalega kmetijstva, ki mu donša dovolj koristi.

Nekaj o orodju.

Žebliji se s časom omajajo ter pa dejo z njih bremenom vred na tla, vijaki manjkajo, slika visi postrani, vodovod je zamašen; takih in enakih nezdod je vedno vse polno v hiši in vsakikrat bi prav za prav potrebovali obrtnika, ki nam včasih šele po dolgotrajnih prošnjah in priganjanju popravi vse te malenkosti proti visoki odškodnini. Pa komaj je ta odnesel pete, že nastane zopet nova neprilika.

Ne smemo čakati vedno na tujo, drago pomoč, temveč si pomagamo kolikor mogoče sami. Seveda je potrebno za vsa taka opravila pri hiši primerno orodje; znati pa moramo tudi prav ravnati z njim. Z malo vsotico, ki jo izdamo za orodje, pa si lahko prihranimo stotake in poleg tega še dosti nejevolje. Toda kupiti orodje pa še ni vse!

Mirno lahko trdimo, da je popravilo skoro že napol gotovo, ako imamo orodje v pravem trenutku pri rokah. Če pa moramo šele iskati kladivo ali klešče po vseh mogočih kotih hiše, tedaj ostane delo kaj rado tako kot je, namreč neizvršeno. Zato je potrebno, da si izberemo predal ali pa lesen zabojček za shranjevanje orodja in tjakaj spravimo vse, kar spada zraven. Zimski čas, ki se nam naglo približuje, je posebno pripraven za ureditev orodja, ki je za skrbnega gospodarja ali dorašlega sina bolj zabava nego resno delo.

Žeblice, kljukice in vijake je treba razbrati po velikosti in vsako vrsto zase shraniti v primerne škatljice ali zabojčke, katere opremimo tudi z napisi. Ako potrebujemo pogosto tudi orodje za električna popravila, shranimo tudi to v posebno škatljico. Poglavito pri vsem je namreč to, da ne leži vse križem drugo čez drugo,

temveč je shranjeno tako, da najdemo zaželen predmet brez iskanja.

Ne priporočamo pa, da si kupi kdo popoln zaboječek z orodjem, ker bi s tem morda zavrzel marsikak dobro poraben kos, ki je že doma. Tudi si lahko izberemo boljše orodje, če ga kupimo posamič.

Neobhodno potrebno nam je sledeče orodje: kladivo, nato več vrst žebeljev, vijakov in kljukic različno debelih in različno močnih; dvoje klešč, in sicer ene navadne, s katerimi rujemo žeblje, druge pa ploske za žico. Večkrat je potreben tudi tako zvani »francoz«. Dalje je potrebno ena velika in ena manjša pila za les (rašpla) za okroženje robov na lesu, eno srednje veliko dleto za odpiranje zabojev, izvijač za privijanje in odvijanje vijakov, poleg tega še par svedrov. Tudi ročna žagica je skoro potrebna. Ne pozabimo na potrebščine za beljenje in slikanje in na lonec s klejem (limom). Pa tudi stružec (oblič), skledica popa iz moke, čopič in smirkovo platno (šmirgel) nam pride vedno prav.

(Dalje prih.) S. H.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Kupcijske razmere na žitnem tržišču so še vedno slabe. Sicer so začeli trgovci zopet nekoliko živahnejše nakupovati, ker so se jim zaloge izpraznile. Vendar na ljubljanski blagovni borzi je bilo v zadnji dobi le malo zaključkov. Označene cene veljajo samo kot ponudbe na podlagi nakupa v vagonih množinah za blago, postavljeno na vsako slovensko postajo plačljivo v 30 dneh. 100 kg blaga stane:

Pšenica bačka 80—81 kg po 200—202.50 Din, Srbobran 80 kg 197.50—200 Din, bačka 79—80 kg 185 do 187.50 Din, baranjska 79—80 kg 182 do 185 Din, ječmen ozimni 65—66 kg 155—157.50 Din, koruza bačka 147.50 do 150 Din, okrogla 160—162.50 Din,

nova umetno sušena 132.50—135 Din, času primerno suha 122.50—125 Din, oves baranjski 182.50—185 Din, moka 00 banatska 340—345 Din. — Položaj na svetovnem žitnem trgu je še vedno nejasen. Na Madjarskem so se cene sicer nekoliko učvrstile, toda brez kakega vpliva na sosedne države. Čikaška borza je še vedno v znamenju nizkih cen in ni nikakih znamenj za izboljšanje položaja.

g Lesno tržišče. Položaj na lesnem tržišču je še vedno slab. Zanimanja je samo nekaj za testone, za katere je cena nekoliko poskočila, vendar ne tako kakor v prejšnjih letih. Nekaj več povpraševanja je tudi po neobrobljeni bukovini, toda cene so vendarle nizke. Na nje vpliva Rusija, ki je izstavila v Benetkah in v Genovi precejšnje množine bukovine, ki je baje po kakovosti prvovrstna in tudi glede mer odgovarja zahtevam italijanskega trga ter je po ceni. Tudi s hrastovimi frizi je Rusija založila italijanski trg. — Kriza na lesnem tržišču se pozna posebno v neuspešnih licitacijah za sečnjo šum. Tako je ostala večina licitacij mestnih inovinskih občin na Hrvaškem in v Slavoniji brez uspeha in se bodo morale izklicne cene znatno znižati, če bodo občine hotele priti do denarja. — V zadnji dobi je Grčija dobavljala večino tramov testa-testa od smreke in jelke. Pred 4 meseci pa je Romunija znižala svoje cene in s tem zaslegla vso kupčijo. To so romunski trgovci lahko dosegli, ker so kartelirani v svojem društvu, ki skuša tudi z žrtvami pridobiti trg v inozemstvu.

g Zelje in repa. Ker so lani bile cene za zelje zelo nizke, so ga kmetovalci letos le malo posadili. Tudi je letošnji pridelek vsled dolga kakovostno slabši. Posledica temu so čvrste cene, ki se gibljejo pri nakupu okrog 70 par pri kg, za vagon pa že 75 in več. Kislo zelje stane 4, repa pa 3 Din, veletrgovinske cene so za 40—80 par nižje. — Nakupna cena za repo se giblje od 40 do 50 par kg.

g Šavinski hmeljski trg. Povpraševanje po štajerskem hmelju traja še in se zanj ponuja 10—15 Din za kg. Vendar ga je le malo več na razpolago. Inozemski trgovci so večinoma že odšli. — V Nürnbergu se je prodajal prvovrstni štajerski hmelj po 60—65 Mark za 50 kg, to je: 16.20 do 17.55 Din za kg.

g Tržišče z jajci. Položaj na tržišču jaje ni enoten. Tako javljajo iz Londona, da tamkaj cene stalno rastejo in da je kupčija živahna. Nasprotno pa je v Parizu in v Berlinu tržišče mrtvo in so cene ostale napram zadnjem tednu neizpremenjene. Vzlic temu se pričakuje, da bo zadnje hladno vreme kupčijo oživilo. Pri nas so nakupne cene okrog Din 1.25 do Din 1.30. — V Berlinu so zadnjo soboto notirala jugoslovanska jajca $11\frac{3}{4}$ do 12 pfenigov za komad nasproti $11\frac{1}{2}$ do $11\frac{3}{4}$ v prejšnjem tednu. Iz tega se vidi, da hladno vreme že nekoliko vpliva na trg.

Živina.

g Mariborski živinski sejem. Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bilo prignanih 12 konjev, 8 bikov, 88 volov, 440 krav, 27 telet, skupno 575 glav. Cene za 1 kg žive teže so bile: debeli voli 8—9 Din, poldebili 6.25—8 Din, plemenski voli 6—6.50 Din, biki za klanje 7—8 Din, klavne krave debele 6.50—7 Din, plemenske krave 5—5.50, krave klobasarice 3—4.50 Din, molzne in breje krave 6.25—6.75 Din, mlada živina 8.25—10 teleta 12 Din. Prodanih je bilo 265 glav. Cene mesa: volovsko I. 18—20 Din, II. 16—18 Din, meso od bikov, krav in telet 14—16 Din, telečje meso I. 24—35 Din, II. 16—20 Din, svinjsko meso 15—27 Din.

g Mariborski prašičji sejem. Na zadnji prašičji sejem 24. okt. je bilo pripeljanih 299 prašičev, od katerih je bilo prodanih 210 glav. Cene so bile naslednje za komad: mladi prašiči 5—6 tednov stari 90—100 Din,

7—9 tednov 150—200 Din, 3—4 mesece 250—300 Din, 5—7 mesecev 400—450 Din, 8—10 mesecev 540—650 Din, 1 leto 900—1000 Din. Cena za 1 kg žive teže se je gibala od 10—13 Din, mrtve teže 15—17 Din.

g Stanje živine v naši državi koncem I. 1929. Kmetijsko ministrstvo je priobčilo podatke o številnem stanju naše živine koncem leta 1929, iz katerih posnamemo, da je bilo v vsej državi: 1,140.343 konj, oslov 106 tisoč 117, mul in mežgov 15.469, goved 3,728.038, prašičev 2,674.000, ovac 7,735.957, koz 1,803.574, perutnine 17,515.977 komadov. Na ozemlju Dravske banovine je bilo od teh: konj 55.500, oslov 121, mul in mežgov 80, goved 385.880, prašičev 292.758, ovac 43.099, koz 11.479, perutnine 1 milijon 51.691.

Izvoz in uvoz.

g Naša trgovska bilanca v avgustu. Naš izvoz v avgusta meseca je po ministrskih podatkih znašal 419.000 ton, v vrednosti 569.2 mili. Din, v primeri s 513.9 milj. v juliju. Glavni predmeti izvoza so bili (vse v milj. Din, podatki za julij 1930 so v oklepajih): pšenica 97.4 (19.5), sveže sadje 34.4, koruza 34.4 (45.8), govedo 34.4 (26.8), prašiči 20.4 (18.8), drobnica 13.6 (12.1), jajca 34.1 (38.8), stavbni les 84.2 (101.5) itd.

g Ukinjenje izvoznih carin na okrogli les. Na predlog ministrstva za žume in rude je ekonomsko-finančni komite odredil, da se ukine izvozna carina na okrogli les, ki je napaden od škodljivcev.

g Uvozna carina na žito v Nemčiji zvišana. Nemška vlada je sporočila Društvu Narodov, da je primorana vsled nenormalnega padca cene žitu zvišati uvozno carino od 15 na 28½ mark na 100 kg (to je na 1 kg Din 3.37). — S tem je preprečen vsak uvoz inozemskega žita, kajti carina sama je dvakrat večja nego svetovna cena. Vsled te odredbe je nastalo v Nemčiji sami ogorčenje vseh konzum-

mentov, ki so s tem primorani plačevati domačim agrarcem izredno visoke cene za vsakdanji kruh. Inozemstvo s tem ni toliko prizadeto, ker je bil uvoz nemogoč že pri 15 markah. Težak udarec pomeni to za brezposelne pa tudi zaposlene delavce in za industrijske kroge, ker bodo morali zvišati mezde in postanejo s tem manj konkurenčni na svetovnem trgu.

Zakoni in odredbe.

g Zakon o neposrednih davkih. Na merodajnih mestih podrobno proučujemo vprašanje, kako naj bi se olajšala gospodarska kriza in kako bi se našel izhod iz nje. Pri tem naj bi prišlo vpoštev tudi olajšanje pri plačevanju davkov, zato merodajna oblastva resno razmotrivajo vprašanje o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in sicer predvsem člena 125, da bi se pridobnina odmerjala na 3 leta in ne na 1 leto.

g Znižanje železniških tarif. Tarifni odbor je predložil prometnemu ministrstvu svoje sklepe glede znižanja železniških tarif, zlasti izvoznih. Po predlogih tarifnega odbora je treba predvsem znižati tarife za izvoz našega žita s posebnim ozirom na naše pomorske luke. Nadalje se predlaga 25% znižanje izvozne tarife za etvirane slive ter 20% znižanje izvozne tarife za jabolka, hruške in grozdje. Priporoča se tudi znižanje izvoznih tarif za druge poljske pridelke. Nadalje je po mnenju tarifnega odbora potrebno vsaj 60 odstotno znižanje izvozne tarife za meso in primerno znižanje cen za moko, špirit, mlečne proizvode, vino, drva in stavbeni les, za pletarske izdelke, za premog, baker, svinec in cink.

d Zastaranje davkov. Po zakonu o neposrednih davkih zastarajo davčne terjatve po petih letih, potem ko je bila davčna odmera stranki priobčena. Ker so prejšnji predpisi določali 10 letno dobo za zastaranje, so nastali spori, ali so določbe novega davčnega zakona glede zastaranja na-

Naročite »Slovenca« na ogled!

našajo tudi na davčne predpise po starem zakonu. Zaradi teh sporov je finančno ministrstvo izdalo odlok, po katerem so tudi stari davčni zaostanki podvrženi samo petletni dobi za zastaranje.

g Domači med po zakonu zaščiteno. Novi zakon o nadzorstvu živil je v svojih določilih poskrbel, da se med ne sme potvarjati, ampak da sme pod tem imenom priti v promet edinole pristni, naravni čebelni med. Če se čebele hranijo s sladkorjem ali sladkor vsebujočimi krmili, mora tako blago nositi označbo »med čebel, ki so bile hranjene s sladkorjem«. Inozemski med mora imeti označbo »inozemski med«. Mešanje inozemskega medu z domačim je prepovedano. Ravno tako je prepovedana prodaja skisanega medu, pokvarjenega, umetno barvanega, kakor tudi kakršnekoli primesi vsebujočega medu. Iztisnjenemu medu je dovoljeno prodati največ 25 odstotkov vode. Med se more prodajati tudi v satovju, vendar mora biti to prosto stanic, ki služijo za razplojevanje. Prepovedano je prodajati sladkorne proizvode, ki sličejo po svoji sestavi ali barvi naravnemu medu.

Razstava uspehov gnojilnih poskusov v Kranju.

Istočasno z živinsko razstavo se je vršila v Kranju tudi razstava gnojilnih poskusov v tem okraju, ki je trajala od 11. do 13. oktobra t. l. To razstavo je priredil okrajni kmetijski referent g. Suštič s sodelovanjem Kmetijske družbe. Prispevale so k tem gnojilnim poskusom deloma z umetnimi gnojili deloma z denarnimi prispevki banska uprava, Kmetijska družba, Agrikulturni urad v Zagrebu, Delegacija proizvajalcev čilskega solitra v Belgradu in »Fosfat« v Zagrebu. Dne 11. oktobra je predsednik

Kmetijske družbe gosp. Oton Detela otvoril razstavo, ki je v kratkih besedah orisal pomen in poudaril važnost razstave, katera je prva te vrste v banovini in državi sploh. Kmetijski inspektor ing. Zidanšek je podal sliko kmetijskega poizkusništva z umetnimi gnojili in izrekel zahvalo tistim, ki so na tem polju dosedaj že toliko storili. Za tem je g. Suštič obrazložil organizacijo in način dela poizkusnega krožka v kranjskem okraju v letu 1929.—1030.

Pri tem je sodelovalo 44 poizkusnikov iz vasi Voglje, Naklo, Kokrica, Srakovlje, Zabnica, Trboje, Pivka, Naklo, Strahinj, Okroglo, Smlednik, Hraše, Zapoge, Sv. Valburga in Dornice. Vseh poizkusov je bilo pri pšenici 27, pri ovsu 32, pri krompirju so bili poizkusi dvoparcelni (ena parcela negnojena, druga gnojena z dušikom, kalijem in fosforom NKP), pri pšenici pa troparcelni (prva parcela negnojena, druga gnojena s kalijem, fosforom in apnenim dušikom, tretja pa s kalijem, fosforjem in s čilskim solitrom NKP). Razstavljeni so bili vzorci pridelpov iz gnojenih in negnojenih parcel, in sicer pri pšenici 23, pri ovsu 21, pri krompirju 29, pri pesi 15, skupaj 88 vzorcev. Posamezne skupine razstavljenega materiala so bile razdeljene v dva oddelka, in sicer na oddelek eksaktnih (dovršenih) in oddelek demonstrativnih (nazornih) poizkusov. Eksaktno proračunanih poizkusov je bilo razstavljenih pri pšenici 10, pri pesi 8 vzorcev, pri ovsu 8, pri krompirju 10, skupaj 36 vzorcev. Demonstrativnih vzorcev je bilo 52. Pri vseh eksaktnih poizkusih se je posamezno in tabelarično izračunala dobičkanost umetnega gnojenja. Dobičkanost je bila v splošnem povoljna pri vseh štirih sadežih, razmeroma prav visoka pa pri pesi in krompirju.

Pri ocenjevanju poizkusov so bile prisojene štiri prve nagrade, in sicer za pšenico gg. Henriku Lazariniju iz Smlednika, za oves Venceslavu Globočniku iz Vogeli, za krompir Lovru

Novaku iz Pivke, za peso Ivanu Zupanu iz Srakovlja. II. nagrad je bilo 8, III. nagrad pa 50 ter nekaj priznaniln. Nagrade so se izplačale v denarju.

Obisk razstave je bil zelo dober, četudi je vreme tiste dni nagajalo. Zlasti mnogo kmetovalcev je prišlo iz okolice Kranja, precej tudi iz radovljskega, kamniškega in ljubljanskega okraja. Lahko je trditi, da je ta razstava, prva te vrste pri nas, prav dobro uspela in pokazala tudi smernice, po kateri poti moramo iti, če hočemo dvigniti donosnost naših njiv. In tega uspeha so lahko zadovoljni prav tako prireditelji, kakor tudi razstavljalci, med katerimi se je vzbudilo tekmovanje za čim ugodnejše uspehe.

Z zdravnikovega zapečka.

Z. Z. na B. Zibelka ali voziček za prihajajočega prvorojenca? Čudim se vprašanju iz kraja, ki slove med nami in tujci po svojem narodnem ponosu in neomajni udanosti ter ljubezni do domačih starodavnih posebnosti. Zdaj so po mestih v modi otroški vozički iz Anglije, morda pridejo na vrsto tudi amerikanski in morda celo na motorni pogon. Ali je otroški voziček na kmetih potreben? Kam pa naj otroka vozijo, ko je že doma lahko na najboljšem zraku! Vsekakor treba dojenču lastnega ležišča, ki se da napraviti tudi v pleteni košari. Naše domače pletarne izdelujejo čedne in uporabne vzorce. Primerne se mi zde tudi zibelke, ki se ne prekučnejšo zlepa in imajo stranice, da otrok ne more pasti iz njih. Zibelke je lahko snažno vzdrževati, lažje ko voziček in košare, tudi se dajo kaj lično izdelovati v domačem slogu, da so spalnici v okras. Pa morda škodi otroku zibanje? Prazna marnja! Večinoma vsi naši odlični možje in plemenite žene so preživljali svojo najnežnejšo dobo v zibelkah brez škode, in naše mamiče trdijo, da so imele z nami v zibelkah lažji posel, kakor ga imajo njih naslednice s kričachi v vozičkih.

J. L. v B. Jetike imate preveč v Vaši hribovski občini? Poznam Vaš kraj precej dobro in razmere v njem, zato lahko odgovarjam. Kraj ima sijajno in naravnost zdravilno podnebje, delo Vaših ljudi je največ na prostem, na polju in v gozdovih, torej zdravju zelo primerno, tudi hrana je v splošnem zadostna. Vzrok slabotni jetiki tiči večinoma v nezdravih bivališčih in deloma v kvarnih razvadah. Kako tesne so Vaše hišice, zlasti pa spalnice! Ali jih kaj zračite? Kako je s snago? Najbolj usodna razvada pa je pljuvanje kamorsibodi po tleh, doma in v cerkvi in krčmi in pri sosedovih. Po pljunkih se kužilo jetike naravnost vceplja zdravim kar na debelo. Poleg tega oddajate poleti svoje boljše sobe letoviščarjem, ki prihajajo od daleč največ radi jetične bolehavosti. Mnogi od teh tujcev okrevajo v Vašem divnem kraju, Vam pa puščajo — svojo jetiko! Ako hočete jetiko zatreti in vsaj bodoči rod obvarovati te ljudske kuge, treba Vam urediti hiše in druge prostore pa tudi življenjske navade po zdravstvenih načelih. Naprosite okrož. oz. občinskega zdravnika, da Vas v posebnem tečaju podrobno in nazorno pouči o poglavitnih zahtevah higiene. Tudi »Domoljub« bo še obširno pisal o higieni na kmetih.

N. N. v N. Beton kot gradivo stanovanjskih hiš ni priporočljiv. Zdrav stanovanjski prostor mora imeti stene in strop produšen, to je za zrak propusten, sicer se dela vlaga. Beton je kakor gost kamen za zrak nepropusten, zato hladen in vlažen, zato neprimeren za stene in stropove v stanovanjih. Čudim se, da v naših hribovitih krajih delajo v novejšem času tako malokdaj hiše iz hlodov. Hlodi so zelo priporočljivo gradivo za manjše enodružinske hiše, ker je poceni, zdravo in trpežno. Iz hlodov se dajo napraviti kaj lične zgradbe, seve, les mora biti zdrav, zavarovan proti trohnobi in mrčesu, notranji prostori dobro ometani že radi lažjega snajenja. V vlažnih krajih so

bolj priporočljive hiše iz opeke na kameniti ali betonski podlagi. Betonske zgradbe menda tudi za hleve niso kaj prida.

J. J. v M. Preveč krčem in žganje-
tečev je v Vaši občini? Pristna in sramotna slika naše domovine. Ko imamo brezdvomno 200% točilnic opojnih pijač preveč, torej na tri sta najmanj dve odveč in še preostala tretja ni taka, kakor treba. Kako zajezimo to zlo, ki najbolj tepe naš narod? Ne kličite pomoči od zgoraj in zunaj, zavijajte si rokave in začnite s čiščenjem in trebljenjem doma sami! V prečudni luči se nam kaže naša zakonouprava troši lepe vsote za pobijanje alkoholizma in treznostno prosveto, ista državna uprava pa na drugi strani omogoča otvarjanje novih točilnic — zastrupljevalk naroda skoroda brezmejno, da, jemlje celo tovarniški špirit in domače žganje v zaščito! Imamo nekaj pametnih okrajnih glavarjev, ki skušajo v svojih okrajih pijačevanje omejevati navzlic upravnemu zmedi, žal, da jih občine podpirajo pri tem človekoljubnem državotvornem delu vse premalo! Kaj vse zmore županstvo proti beznicam, ako le hoče resno izvajati zakonite predpise glede policijskega reda, zdravstvenih zakonov, zakona o živilih in celo novega vinskega zakona! Berite in uvažujte premalo upoštevano Mrkunovo knjigo o alkoholizmu (Ant. Mrkun, Alkoholno vprašanje, Ljublj. 1927)!

M. Č. v Ž. Zakon med bratrance-
ma nikakor ni priporočljiv iz zdravstvenih razlogov. Vaš oče in njegova mati sta polbrata, prava brat in sestra po materi, a od različnih očetov. Tudi če sta oba zdrava in obe družini brez znatnih dednih bolezni, je zakon med sorodniki vendar zelo kočljiv in nevaren za potomstvo. Podrobnosti Vam ne morem na tem mestu razkladati, pač pa se lahko in dovolj poučite o tej za Vas prevažni zadevi o knjigi. »Čuda in tajne življenja«, ki jo je izdala pred par leti Družba sv. Mohorja